

УДК К 354.9:004.01:336.221

DOI: 10.31732/2663-2209-2020-59-46-51

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИЙ КАБІНЕТ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ – ДІЯ

Брадул О.М.¹, Адамовська В.С.², Шепелюк В.А.³

¹ д.е.н., професор, професор кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, вул. Віталія Матусевича, 11, 50000, Україна, тел.: (056)-40-90-606, e-mail: bradul@knu.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9544-2175>

² к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, вул. Віталія Матусевича, 11, 50000, Україна, тел.: (056)-40-90-606, e-mail: adamovska@knu.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8911-1388>

³ к.е.н., доцент, ст. викладач кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, вул. Віталія Матусевича, 11, 50000, Україна, тел.: (056)-40-90-606, e-mail: shepeliuk@knu.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6270-5936>

PROSPECTS FOR IMPLEMENTING THE TAXPAYER'S E-CABINE

Bradul A.¹, Adamovska V.², Shepeliuk V.³

¹ Doctor of sciences (Economics), professor, professor of department of accounting, taxation, public management and administration, Kryvyi Rih National University, Kryvyi Rih National University, st. Vitaliy Matusevich, 11, 50000, Ukraine, tel.: (056)-40-90-606, e-mail: bradul@knu.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9544-2175>

² Ph.D. (Economics), associative professor of the department of accounting, taxation, public government and administration, Kryvyi Rih National University, Kryvyi Rih, st. Vitaliy Matusevich, 11, 50000, Ukraine, tel.: (056)-40-90-606, e-mail: adamovska@knu.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8911-1388>

³ Ph.D. (Economics), associate professor, associate professor of accounting, taxation, public administration, Kryvyi Rih National University, st. Vitaliy Matusevich, 11, 50000, Ukraine, tel.: (056)-40-90-606, e-mail: shepeliuk@knu.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6270-5936>

Анотація. У статті досліджено та узагальнено характерні особливі тренди цифрової економіки. Дослідження проблем та перспектив розвитку цифрової економіки в Україні є досить актуальним. Метою статті є вивчення перспектив розвитку цифрової економіки в Україні та запропонувати впровадження на веб-порталі державних послуг «Дія» електронний кабінет платника податків, для фізичних та для юридичних осіб. Цифровізація економіки України це впровадження цифрових технологій в усі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, від предметів побуту до дитячих іграшок, одягу тощо. Системна реалізація національних проектів цифрових трансформацій — ключовий показник упровадження реальних структурних змін у таких сферах: громадська безпека та захист; охорона здоров'я; система освіти; державне управління; електронне урядування; електронна ідентифікація; електронна демократія; екологія та охорона навколишнього середовища; смарт-сіті; електронні платежі та розрахунки; соціальна сфера; електронна митниця; електронна комерція; нові методи роботи, цифрові робочі місця. В епоху цифрової економіки основним ресурсом є інформація. Сфера електронної ідентифікації — це основа побудови довірчих відносин між контрагентами послуг, економічних операцій. Ключовим рішенням є створення єдиного електронного державного демографічного реєстру як цифрового ідентифікатора громадян України (citizen-ID, citizen-card) із використанням технології блокчейн. Цифровізація сфери ідентифікації громадян є потужним поштовхом до розвитку електронного урядування, електронної комерції та цифрової економіки взагалі. Для оптимізації роботи бізнесу в реаліях цифрової економіки запропоновано створити та впровадити на веб-порталі державних послуг «Дія» — електронний кабінет платника податків, як для фізичних так і для юридичних осіб.

Ключові слова: цифрова економіка, цифрові послуги, цифровізація, цифрові технології.
Формули: 0; рис.: 1; табл.: 1; бібл.: 4.

Annotation. The article examines and summarizes the characteristic special trends of the digital economy. The study of problems and prospects for the development of the digital economy in Ukraine is very relevant. The purpose of the article is to study the prospects for the development of the digital economy in Ukraine and to program the introduction on the web portal of public services "Action" electronic office of the taxpayer, for individuals and legal entities. Digitalization of the Ukrainian economy is the introduction of digital technologies in all spheres of life: from interaction between people to industrial production, from household items to children's toys, clothing, etc. Systematic implementation of national digital transformation projects is a key indicator of the introduction of real structural

changes in the following areas: public safety and protection; healthcare; education system; public administration; e-governance; electronic identification; e-democracy; ecology and Environmental Protection; Smart City; electronic payments and settlements; social sphere; e-customs; e-commerce; new working methods, digital jobs. In the digital economy era, the main resource is information. The field of electronic identification is the basis for building trusting relationships between counterparties of services and economic operations. The key solution is to create a single electronic State Demographic Register as a digital identifier of Ukrainian citizens (citizen-ID, citizen-card) using blockchain technology. Digitalization of the sphere of citizen identification is a powerful impetus for the development of e-governance, e-commerce and the digital economy in general. To optimize the work of businesses in the realities of the digital economy, it is proposed to create and implement an electronic taxpayer account on the web portal of public services "Diya", both for individuals and legal entities.

Key words: digital economy, digital services, digitalization, digital technologie.
Formulas: 0; **fig.:** 1; **tabl.:** 1; **bibl.:** 4.

Постанова проблеми. Цифрова економіка трансформує традиційні види економічної діяльності та стиль життя людини, відносини у цифровому світі. Для багатьох сфер життєдіяльності та економіки України використання «цифрових» трендів є вкрай актуальним питанням. Впровадження єдиного он-лайн порталу державних послуг «Дія» сприяли значному зниженню бюрократизації в суспільстві, підвищили довіру громадян до влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями проблематики становлення цифрової економіки в Україні набула значної актуальності серед вітчизняних науковців. Найбільш вагомими є дослідження таких авторів, як Л. Кіт, І. Маліка, А. Філіпенко, О. Джусов, С. Апальков, К. Краус, О. Голобородько та інші. Однак залишаються не досить розкритими значна кількість проблем щодо бачення концепції цифрового розвитку, ефективні способи залучення інновацій у розвиток цифрової економіки.

Формулювання цілей статті. Метою статті є вивчення перспектив розвитку цифрової економіки в Україні та запропонувати впровадження на веб-порталі державних послуг «Дія» електронний кабінет платника податків, для фізичних та для юридичних осіб.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток сучасної економіки, заснованої на використанні новітніх технологій, створенні нових матеріалів, аналізі великих масивів даних, розробці нових систем управління призводить до зміни принципів конкурентних відносин. Світ вступив у нову епоху цифрової глобалізації.

Розвинені країни, успішно цифровізують свої економіки, прискореними темпами розвивають інноваційні технології.

Цифрова економіка все більше трансформує традиційні види економічної діяльності та стиль життя людини, відносини у цифровому світі. Цифрова економіка це економіка, орієнтована на споживача, вона дає можливість держави надавати різного роду послуги громадянам: отримання довідок, запитів, заяв, відповідей на запити в електронному вигляді, електронні платежі тощо. Отже цифрову економіку можна визначити як економіку, яка базується на мережевому використанні цифрових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Діджиталізація сучасної економіки відбувається через цифрові реформи у сферах суспільного життя – освіти, медицині, публічному управлінні, в бізнесі.

У своїй праці, науковці Н. Краус та О. Голобородько зазначають «...цифрова епоха змінює підхід до ведення бізнесу, а також вимоги до використовуваних інформаційних технологій: систем управління маркетингом, продажами і сервісом; телефонії і месенджером; системам документообігу і управління персоналом; облікових систем і безлічі інших корпоративних додатків. [1]. Також вони визначають цифрові технології, продукти і послуги які на сьогодні є інноваційними трендами сучасного соціально-економічного середовища: BioTech, NanoTech, RetailTech, FinTech, LegalTech, InsurTech, GovTech, BlockChain, Digital marketing, CRM&BPM та інші.

У сфері впровадження цифрової економіки країни найбільш прогресивними

є США, Китай, Велика Британія, Ізраїль, Естонія, Нова Зеландія, Південна Корея. На державному рівні вони розробляють і фінансують програми з дослідження та застосування технології блокчейн.

Технологія блокчейн виникла в 2009 році і є унікальною технологією, котра дозволяє захистити суб'єкти обміну інформацією від загрози розкриття конфіденційної інформації та забезпечити достовірність одержуваної інформації. Дана технологія поширюється в багатьох галузях життєдіяльності людини; фінансової, захист інтелектуальної власності, організація документообігу, електронне голосування, тощо. За технології блокчейна зберігаються дані: про народження, одруження, права на власність, інформація про видані кредити та їх погашення, про порушення правил

дорожнього руху та інша важлива інформація.

Роботу блокчейн можна представити, як «комірну книгу», яка є в кожного користувача події і вона постійно оновлюється. Сторінки «комірної книги» у всіх учасників мережі, одночасно. Вони постійно оновлюються й посилаються на старі сторінки.

По суті, в цю книгу можна вписати любую подію — від фінансових операцій з криптовалютою до результатів голосування на виборах президента або ідентифікаційних даних.

Щоб захистити інформації в блокчейні використовується криптографія. Завдяки своїй розподіленості, пов'язаності, підтвердженості й можливості перевірки блокчейн забезпечує наступні принципи властивості інформації (рис. 1).

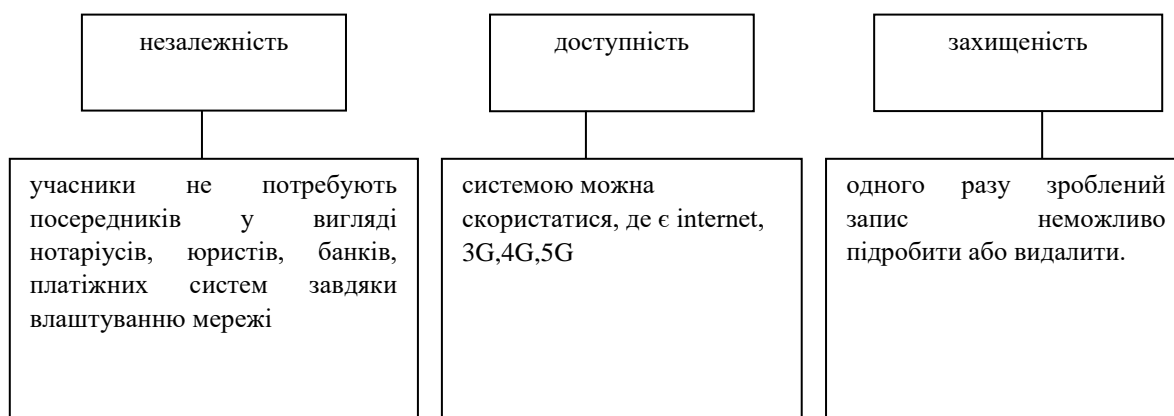

Рис. 1. Принципи захистити інформації в блокчейні

Сучасні напрямки розвитку політики у цифровізації економіки і життя суспільства України, спостерігає перехід до комплексних методів. Основною метою яких є цифрова трансформація державного управління і перспективи розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури на технологічному підґрунті цифрових технологій.

Стратегія цифровізації суспільства це впровадження окремих цифрових технологій, які розробляються із урахуванням потреб розвитку нормативно-правових засад держави. Таким чином цифровізація стає найважливішим фактором економічного зростання

економіки країни і взагалі є сучасним трендом розвитку.

Основними цілями цифрового розвитку є:

- прискорення економічного зростання та залучення інвестицій;
- трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні;
- технологічна та цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв;
- доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу;
- реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва [2].

Одним із пріоритетів розвитку в економіці та суспільстві України є цифровізація адміністративних послуг. На теперішній час в Україні електронні послуги запроваджено на різних порталах органів влади, з різними інтерфейсами, стандартами та засобами е-ідентифікації, що є вкрай незручним для громадян. Крім того, не було проведено належного реінжинірингу послуг при їх автоматизації та не забезпечено достатньої зручності. Відсутній єдиний підхід до реінжинірингу й запровадження е-послуг, а також послуги є недоступними через смартфон.

Ключову роль у модернізації адмініструванні податків, зборів та платежів відіграє цифрова трансформація. Прозоре та ефективне оподаткування в епоху цифрової економіки та перетворення податкових адміністрацій на цифрові є новою стратегією розвитку податкових державних органів країни..

На сьогодні державна податкова служба приділяє першочергову увагу впровадження дистанційного спілкування, шляхом надання громадянам сервісів та адміністративних послуг в режимі он-лайн з використання всіх можливих електронних податкових сервісів.

Тому для оптимізації роботи бізнесу в реаліях цифрової економіки в перспективі необхідно впровадити на веб- порталі державних послуг «Дія» – електронний кабінет платника податків (ЕКПП – Дія), як для фізичних так і для юридичних осіб.

Електронний кабінет платника податків – Дія (ЕКПП – Дія) це можливість швидкого отримання податкової інформації, заповнення звітності та мінімізація ризиків недотримання платниками інформації з податкового законодавства. Ведення на веб- порталі «Дія», ЕКПП – Дія надає можливість платнику безкоштовно працювати в режимі реального часу за допомогою персональних комп'ютерів та смарт-пристроїв без встановлення спеціалізованого програмного

забезпечення. Тобто платник може працювати дистанційно, не відвідуючи центри обслуговування, а це значна економія часу та мінімізація корупційної складової.

Щоб скористатися ЕКПП – Дія , платнику необхідно мати електронний цифровий підпис, який можна отримати на веб- порталі «Дія».

Електронний кабінет платника податків – Дія є захищеним, персоналізованим та безпечним електронним сервісом, який надаватиме безконтактні способи взаємодії платників податків та ДПС з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Призначенням ЕКПП – Дія надання платнику податків можливості реалізувати свої обов'язки та права у сфері оподаткування в режимі on-line. Призначенням ЕКПП – Дія надання платнику податків можливості реалізувати свої обов'язки та права у сфері оподаткування в режимі on-line.

Електронний кабінет платника податків – Дія складається з двох частин (рис. 2.).

У першій частині розміщений доступ до публічних реєстрів. Також у відкритій частині платник може ознайомитись з останніми новинами в оподаткуванні; отримати інформацію про граничні терміни сплати податків, зборів, обов'язкових платежів та подання звітності (податковий календар); роздрукувати бланки податкової звітності; заповнити, зберегти та роздрукувати Декларацію про майновий стан і доходи фізичних осіб.

В особистому кабінеті юридичної особи та суб'єкта підприємницької діяльності безпосередньо зможе зареєструвати податкові накладні в Єдиному реєстрі податкових накладних, а також отримати інформацію з системи електронного адміністрування ПДВ і з реєстрів операцій та транзакцій в системі електронного адміністрування реалізації пального.

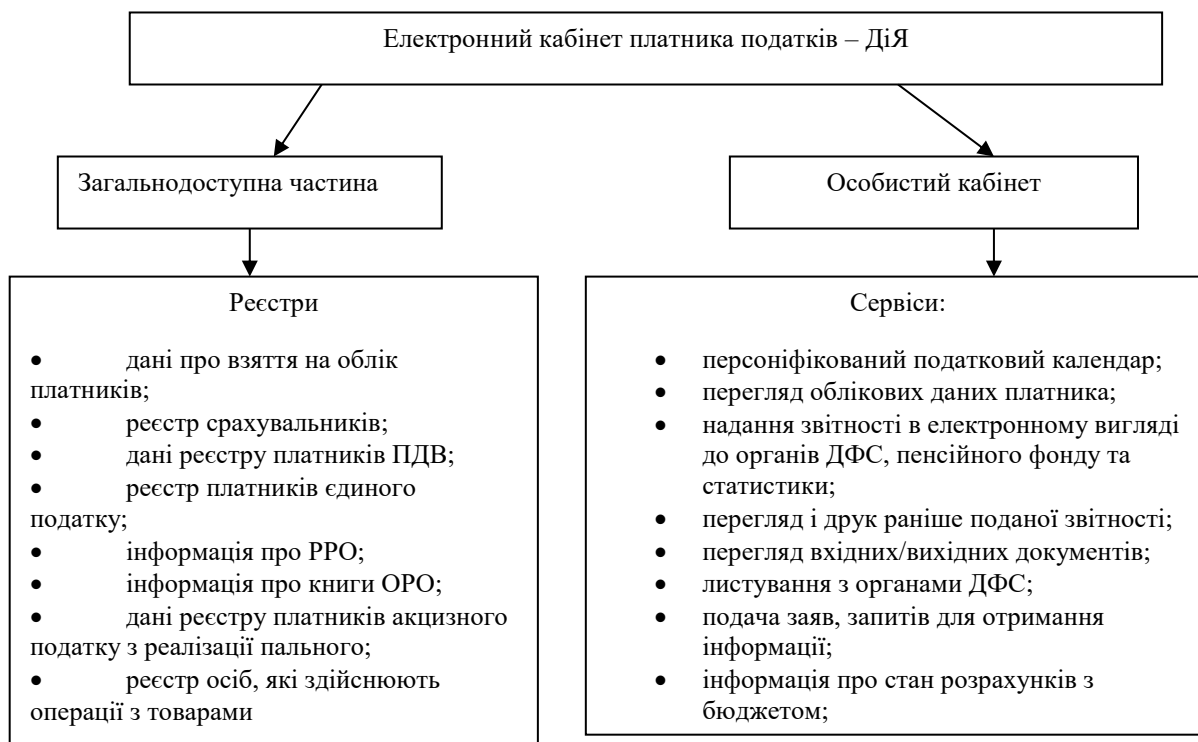

Рис. 2. Складові Електронного кабінету платника податків – Дія

Зокрема, платник податків без використання клієнтського застосування матиме змогу:

- здійснювати офіційне листування з органами ДПС України з питань оподаткування, отримувати консультаційні послуги (у режимі реального часу або за попередньо надісланими питаннями), замовляти та отримувати адміністративні послуги;

- оперативно переглядати актуальні, а також архівні відомості, які надано платником податків або сформовано на підставі наданих ним до ДПС документів (дані обліку, дані щодо об'єктів оподаткування, інформацію про результати перевірок, інформацію про доходи фізичної особи тощо).

- підготувати, заповнити та надіслати податкову звітність в електронному вигляді;

- подання заяв на видачу ліцензій; реєстр заяв на відшкодування ПДВ;

- видачу всіх довідок, витягів в електронному вигляді;

- формування та направлення електронних звернень громадян;

- запис на особистий прийом;

- створення функціоналу для обміну інформацією з ЦОВВ, правоохоронними органами;

- впровадження митної складової;

- переглядати дані картки особового рахунка про стан розрахунків з бюджетом (нараховано, сплачено, переплата, податковий борг, штрафні (фінансові) санкції, пеня);

- формувати та заповнювати платіжні документи щодо сплати податків, зборів та інших платежів до бюджету;

- здійснювати сплату податків, зборів та інших платежів до бюджету за допомогою банківських систем типу Інтернет-банкінг;

- використовувати єдиний рахунок для сплати грошових зобов'язань та/або податкового боргу з податків і зборів, ЄСВ та інших платежів

Єдиний рахунок – це один рахунок для сплати податків і зборів усіма платниками податків (як юридичними, так і фізичними особами). На єдиний рахунок можна перераховувати всі податки і збори, крім (п. 351.1 ПК) [3]:

- грошових зобов'язань та/або податкового боргу з ПДВ;

- акцизного податку з реалізації пального і спирту етилового;

- частини чистого прибутку (доходу), що перераховується до бюджету державними і комунальними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями.

Для сплати грошових зобов'язань та/або податкового боргу (заборгованості) за податками і зборами, ЄСВ та іншими платежами на єдиний рахунок зараховуються кошти (п. 10 Порядку № 321) [4]:

- сплачені з поточного рахунка платника податків у банку;

- що справляються податковою з поточного рахунка платника податків у банку;

- справляються в рамках виконавчого провадження за податками і зборами, ЄСВ та іншими платежами, що надійшли з депозитних рахунків органів державної виконавчої служби;

- помилково та/або надмірно сплачені суми грошового зобов'язання і пені – у порядку, визначеному ст. 43 ПК[3];

- помилково сплачені суми ЄСВ.

З єдиного рахунка кошти перераховуються: на бюджетні рахунки – для зарахування надходжень та/або на небюджетні рахунки органів ДПС, відкриті в Казначействі, – для зарахування ЄСВ; на поточний рахунок платника податків у банку – якщо вони є помилковими та/або надмірно сплаченими.

Висновки. Таким чином, для покращення сервісного обслуговування платників податків, нами запропоновано у єдиному онлайн-портал державних послуг «Дія» створити «Електронний кабінет платника податків – Дія». ЕКПП-Дія дає можливості платникам податків безкоштовно в режимі реального часу та цілодобово мати доступ до свого кабінету. Користувачі мають змогу ознайомитися з останніми актуальними новинами ДФС, отримати інформацію про граничні терміни сплати та подання податкової звітності, дізнатися контакти та адреси центрів обслуговування платників, переглянути та роздрукувати бланки податкової звітності. Також має

можливість переглянути особисту інформацією: це реєстраційні та ідентифікаційні дані, дані податкового обліку та реєстрів, дані щодо розрахунків з бюджетом за допомогою Єдиного бюджетного рахунку, переглянути всю подану звітність

Література:

1. Краус Н., Голобородько О., Краус К. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf
2. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р URL : <https://compu.fandom.com/uk/wiki/>
3. Податковий кодекс України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Порядок функціонування єдиного рахунку сплати податків : Постанова КМУ № 321 від 29.04.2020 р. URL : <https://www.buh24.com.ua/postanova-kmu-№-321-vid-29-04-2020r-poryadok-funkczionuvannya-edinogo-rahunku>.

References:

1. Kraus, N. Goloborod'ko, O. And Kraus, K. (2018), "Digital economy: trends and prospects of avant-garde development", *Efektivna ekonomika*, № 1, Retrieved from : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf
2. The concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020 (2018), retrieved from : <https://compu.fandom.com/uk/wiki/>.
3. The verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "Tax Code of Ukraine", retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Cabinet of Ministers (2020), "The procedure for the operation of a single tax account", retrieved from : <https://www.buh24.com.ua/postanova-kmu-№-321-vid-29-04-2020r-poryadok-funkczionuvannya-edinogo-rahunku>.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2020 р.